

Tıbb-ı Nebevi ile ilgili hadislere baktığımızda, bunların *genel tababet konuları*, *koruyucu hekimlik ve tedavi şekilleri* ile ilgili olduğunu görmekteyiz. O dönemin tıp anlayışı ile karşılaştırıldığında *Hz. Peygamber ile birlikte yeni bir tıp anlayışının doğduğunu söylemek zor olmasa gerektir.*

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Tıbb-ı Nebevi ile ilgili yaptığı yeni diyebileceğimiz şey nedir?

Hz. Peygamber (s.a.v.), tıp konusunda hem İslam dünyası hem de insanlık için zihin ve ufuk açıcı devrim etkisi yapmıştır.

Öncelikle hurafe ve batıl inanış kabilinden tedavi şekillerini açıkça reddeden Efendimiz, onların yerine bugünkü modern tıbbın tasvip ettiği bir takım ilkeler getirmiştir. Bunlar nelerdir?

- Her hastalığın bir ilacı var.
- Bu ilaçlar denenerek bulunabilir.
- Eğer doğru ilaç bulunursa hasta tedavi edilebilir.

Bilindiği gibi, Tıbb-ı Nebevi, bazı düşünürler tarafından tarihsel bir bakış açısı ile değerlendirilmektedir. Buna göre, Tıbb-ı Nebevi adı altında toplanan hadisler o dönemde sağlık ve tababet ile ilgili mevcut bilgi ve birikimden başka bir şey değildir. İşte bu düşünürlerden birisi de İbni Haldun'dur.

İbni Haldun Tıbb-ı Nebevi konusuna, Arapların tababet konusunda sahip olduğu bilgi ve birikimin nasıl kuşaktan kuşağa aktarıldığından bahsederek başlar.

İbni Haldun'a göre, bu bilgi ve birikim, geçmişte yaşayanların bilgi ve tecrübeleri ile elde edilmiş ve bir şekilde yeni nesillere nakledilmiştir. Hatta bu dönemde **Hâris bin Kelede** gibi meşhur tabipler bile yetişmişti.

İbn Haldûn, Tıbb-ı Nebevi konusunda nakledilen hadisler hakkında ise şöyle düşünmektedir:

Tıbb-ı Nebevi rivayetleri, Araplar arasındaki şifâhî kültürün tezâhürü ve umûr-ı dünyadandır. Nebî'den menkul olan tıp da bu kabilden olup vahiyden değildir. Bilakis o, Arab'ın sıradan işlerindendir. Nebî (s.a.v.)'in hâllerinden bahsedilirken, âdet ve fıtrat nevinden olan hâllerinden bahsedildiği vâkidir. Bunların, amel etmek yönünde teşri' kılınma ciheti yoktur, çünkü O (s.a.v.) bize ancak şerîatı öğretmek için gönderilmiştir; tıp veya diğer âdî (olağan) şeyleri öğretmek için gönderilmemiştir."

Böylelikle İbn Haldûn, Tıbb-ı Nebevi konusunda mevcut hadislerin "tarihsel" olduğunu ifade etmektedir.

O, Tıbb-ı Nebevinin dünya işleri/umûr-ı dünyadan olup vahiy olmadığı düşüncesini savunurken, hurma aşılması/te'bîru'n-nahl hadîsini delil olarak kullanmaktadır.

Aslında "hurma tozlaşması" konusunda, helal, haram, inanç ve ahlak ile ilgili bir durum yoktur. Ancak Tıbb-ı Nebevi rivâyetleri böyle değildir. Tam aksine bu rivayetlerin emreden, tavsiye eden, yasaklayan, kesinlik ifâde eden ibarelerle dolu olduğunu görüyoruz.

Bu nedenle, "hurma tozlaşması" hadisinin Tıbb-ı Nebevi ile ilgili rivayetler ile kıyaslanması doğru olmaz. Zira bu rivayetler daha ciddi ve bazen hayati önem taşıyan konuları içermektedir.

İbn Haldûn'un Tıbb-ı Nebevi ile ilgili hadisleri genellikle "Araplar arasındaki sözlü kültürün ürünü ve vakayı âdiyeden sayması" yanlış bir tespittir. Çünkü başta "çörekotunun tedâvî değerine dâir hadîs" olmak üzere birçok hadis-i şerifi Araplar ilk kez Resulullah (s.a.v.)'den duymuşlardır.

Dahası İbn Haldûn'un bu yaklaşımı öncelikle Kur'an'la da çelişmektedir. **Zira Kur'ân kendisini "şifa" olarak tanımlamıştır**

“Biz Kur’an’dan peyderpey onu indiriyoruz ki (her biri) müminler için şifa ve rahmettir o. Zalimlerin ise o, ziyanından başkasını artırmaz.” (el-İsrâ: 17/82)

Hız. Peygamber (s.a.v.) Vahiy aldığıını söylüyor. Hız. Peygamber’in tıbb-ı nebevi ile ilgili hadislerinin vahiy ile ilgisini kendi ifadelerinden de anlıyoruz.

a) Bal ile Tedavi ile ilgili Hadis

Ebu Sa’id Hudri (ra)’den: Hız. Peygamber(s.a.v.)’e bir kişi geldi: “Ya Resûllullah, kardeşimin karnı ağrıyor (ishal olmuş)” dedi.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.): “Bal (şerbeti) içir” buyurdu.

Sonra bu adam ikinci bir defa Resûl-i Ekrem’e geldi ve kardeşinin hastalığının geçmediğini söyledi.

Resûllullah (s.a.v.) yine: “Bal şerbeti içir” buyurdu.

Sonra üçüncü bir defa daha geldi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) yine: “Bal şerbeti içiriniz” buyurdu.

Sonra bu adam bir daha geldi: “Bal şerbeti içirdim; fakat ishali ve ağrısı geçmedi, bilakis arttı” dedi.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.): “Allah sözünde doğrudur. Fakat kardeşinin karnı yalancıdır. Haydi! Yine bal şerbeti içir” buyurdu.

Dördüncü defa içirdi de hastalıktan kurtuldu (Sünen-i Tirmizî, Cild 3, Hadis No: 2164).

b) Dişlerin Misvakla Temizlenmesi

Resulullah (s.a.v.), vahiy meleği Cibril-i Emin’in misvak kullanmayı tavsiye etmesi üzerine sürekli misvak kullanmış, o kadar ki neredeyse diş etleri dökülecek gibi olmuştur. (İbn Mâce, “Tahâre”, 7; Ahmed b. Hanbel, V, 263)

c) Kan Aldırma

Miraçta karşılaştığı bütün melek toplulukları “Ümmetine kan aldirmayı tavsiye et” diye öğütlemişlerdir.(Tirmizî, “Tıbb”, 12) Resûlullah (s.a) bu tıbbî bilgilerin kaynağının vahiy olduğunu bize bildirmekle, naklettiği tıbbî bilgi konusunda muhataplarına güven vermekte; ruhlarının mutmain olmasını hedeflemektedir. Böylece o, sağlığın önemini vurgulamakta, sağlıkla ilgili meselelerin basit, değersiz dünyevî sorunlar gibi algılanmasını ortadan kaldırmakta, sağlıkla ilgili emirlerinin yaptırım gücünü pekiştirmektedir.

Tıbb-ı Nebevi konusunda Sahabe’nin Tavrı da tıbb-ı nebevinin bir çalışma alanı olarak var olduğunu göstermektedir. Ebu'd Derda (radiyallahu anh) anlatıyor: "Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Allah Teâlâ Hazretleri hastalığı da ilacı da indirmiştir. Ve her hastalığa bir ilaç var etmiştir. Öyleyse tedavi olun. Ancak haram olan şeyle tedavi olmayın" (Ebu Dâvud, Tıbb 11, (3874)).

Diğer taraftan Tıbb-ı Nebevi ile ilgili hadislerin kıymet-i harbiyesi olmasaydı sahabe bunlara uymazdı. Hâlbuki sahabe tıp konusundaki hadislere harfiyen uymuştur.

Örneğin, Suriye'ye gelen Hz. Ömer, burada veba salgını olduğunu öğrenince geri dönmek

istemişti. Geri dönme kararı aldığı için Hz. Ebu Ubeyde, Hz. Ömer'e itiraz etti ve: "Allah'ın takdirinden mi kaçırıyorsun?" diye sordu. Bu soruya Hz. Ömer: "Evet, ben Allah'ın bir takdirinden diğér takdirine kaçırıyorum" dedi. Zira Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu biliyorum: "Bir yerde veba hastalığını ışıtırşeniz oraya gitmeyiniz. Bir yerde de veba hastalığı çıkar da siz orada bulunursanız vebadan kaçarak oradan çıkmayınız." Şimdi! Şunu sormak lazım. Bu uygulama "karantina" değilde nedir? 21. Yüzyılda yaşayan hangi doktor bu ilkeye karşı çıkar?

Not: Bu yazı makale, köşe yazısı vs. gibi akademik bir yazı değildir. Sadece ders notu olarak kullanılmaktadır..